

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

МАТЕРІАЛИ

У МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

9-10 червня 2022 року

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

**МАТЕРІАЛИ
V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ШЛЯХИ
РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ**

9-10 червня 2022 року

**Львів
2022**

УДК 005

ББК 94.3(0)

Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 9-10 червня 2022 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2022. – 51 с.

У даному збірнику представлені тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної конференції «Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти», організованої Львівським науковим форумом. Висвітлюються теоретичні та практичні аспекти розвитку науки та освіти на сучасному етапі становлення, розглядаються сучасні наукові дискусії різних наукових напрямів.

Збірник призначений для студентів, здобувачів наукових ступенів, науковців та практиків.

Всі матеріали представлені в авторській редакції. За повноту та цілісність яких автори безпосередньо несуть відповідальність.

ЗМІСТ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ	5
<i>Бірюков С.Д., Гусєва Ю.Ю. ГІБРИДНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....</i>	<i>5</i>
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	8
<i>Хоменко І.О., Кот В.В. ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТА ПОСИЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....</i>	<i>8</i>
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ	13
<i>Демидова В.Г. ПРОГНОСТИЧНА ФУНКЦІЯ ПІАНІСТА-КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА У КЛАСІ ВОКАЛУ.....</i>	<i>13</i>
<i>Ковальчук Ю.В. ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....</i>	<i>16</i>
<i>Семеренко Ж.М. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	<i>18</i>
<i>Цибульська К.О. МУЗИЧНА РИТМІКА ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i>	<i>22</i>
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ.....	26
<i>Костиця І.О., Янченко Н.М. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У ВИЩІЙ ШКОЛІ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ДІЙ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	<i>26</i>
ТЕХНІЧНІ НАУКИ.....	31
<i>Мельник К.В., Лавренчук С.В., Багнюк Н.В. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ РОЗРАХУНКУ ВІДСТАНЕЙ НА ОСНОВІ GPS-КООРДИНАТ.....</i>	<i>31</i>
<i>Сахнюк І.О., Кириленко Л.В., Битков М.Х., Рудак Н.П. АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕВНИХ МІЖНАРОДНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ГАЛУЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ, СЕРТИФІКАЦІЇ, АКРЕДИТАЦІЇ, ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ ТА МЕТРОЛОГІЇ УКРАЇНИ.....</i>	<i>34</i>

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ37

Гольцева М.І. ІЄРАРХІЯ ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИХ ІНТЕНЦІЙ
МІФОЛОГІЧНОГО ПРОСТОРУ КОНЦЕПТУ БРЕХУН У
ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН.....37

ЮРИДИЧНІ НАУКИ.....40

Войтенко К.С. ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ В
ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....40

Войтенко К.С. ЗАПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ У
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ
.....44

Дунаєва Т.Є. ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ЩОДО УБЕЗПЕЧЕННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В
ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ.....48

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Бірюков С.Д.

*магістрант кафедри управління проектами
в міському господарстві і будівництві*

Гусєва Ю.Ю.

*д.т.н., професор кафедри управління проектами
в міському господарстві і будівництві
Харківського національного університету міського
господарства імені О.М. Бекетова*

ГІБРИДНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Процеси управління проектами в галузі охорони здоров'я відрізняються тим, що притаманні їм ризики та складність виходять на абсолютно новий рівень. Наведемо основні причини, чому саме управління проектами у цій сфері відрізняється від інших галузей [1]:

Впливові наслідки. Якщо проекти виконуються з перевищенням бюджету або з відставанням за розкладом, то це має серйозніші наслідки, оскільки ставкою може бути здоров'я людини. Будь-яка помилка або неоптимальність процесу може мати згубний вплив на пацієнтів.

Зростання витрат. Збільшений попит на медичне обслуговування в поєднанні зі зростанням витрат спричинило посилення тиску на галузь з метою надання економічних високоякісних послуг. Спроба знайти баланс між ефективністю та якістю надає ще більше значення потребі в кращому управлінні.

Регулювання. Індустрія охорони здоров'я стикається з більшою кількістю правил, ніж інші галузі, включаючи закони про конфіденційність пацієнтів.

Галузь постійно змінюється. Індустрія охорони здоров'я орієнтована на послуги, і в основному складається з висококваліфікованих практиків – іншими словами, людей не можна легко замінити технологіями. Хоча попит на медичне обслуговування зростає, кваліфікованих медичних працівників

не вистачає, що негативно впливає на продуктивність. Ефективне управління проєктами може допомогти подолати цю прогалину.

Високий ризик судового розгляду. Однією з сильних сторін управління проєктами є можливість зниження ризиків, що надзвичайно важливо в галузі охорони здоров'я, яка схильна до судових спорів. Впровадження ефективних процесів зменшує або усуває ризики.

Різноманітні зацікавлені сторони. Наведені вище проблеми, від суворого регулювання до високого ризику, зумовлюють наявність великої кількості зацікавлених осіб, залучених до проєктів у сфері охорони здоров'я.

Відзначимо, що комплексні системи, як правило, дуже консервативні та чинять опір змінам, і система охорони здоров'я не є винятком. Ще одним викликом є те, що лікарі є центральними «гравцями» в еволюції системи охорони здоров'я та її закладів, а отже, стратегія, яку вони не підтримують, зазнає краху. Основною вимогою здійснення менеджменту в закладах охорони здоров'я є залучення вищого лікарського складу до трансформації системи менеджменту з зосередженням уваги на спільній меті та застосуванням якісного механізму їхньої мотивації та стимулювання.

У той же час, ефективний процес формування та реалізації стратегії вимагає каскадного підходу з управління проєктами, який направлено на забезпечення єдності та підпорядкованості, з одного боку, стратегічних, оперативних і тактичних цілей, а з іншого – інтересів керівників, структурних підрозділів та персоналу для досягнення загальної мети закладу [2].

Отже, можна зробити висновок, що при плануванні проєктів доцільно використовувати гібридний підхід (рис. 1): на високому рівні панування – водоспад з його інструментарієм, таким, наприклад, як діаграма Ганта, що показує хронологію високого рівня проєкту, загальну розбивку роботи за фазами та існуючі залежності. Після затвердження вищим керівництвом та іншим зацікавленими сторонами, кожен етап роботи розбивається на більш детальний набір завдань, зазвичай із застосуванням принципів гнучкості, з окресленими спринтами та визначеними зобов'язаннями членів команди.

Таким чином, при гібридному підході використовується класичний метод декомпозиції робіт на дрібніші керовані компоненти. Це необхідно для

побудови ієрархічної структури робіт проєкту ICP (Work Breakdown Structure, WBS). Коли в проєкті існує кілька напрямків робіт, кожен з яких представлено окремою гілкою ICP, одна гілка (наприклад, розробка програмного забезпечення) може бути виконана за Agile, а інші (постачання обладнання, навчання персоналу, тощо) – за «водопадною» моделлю.

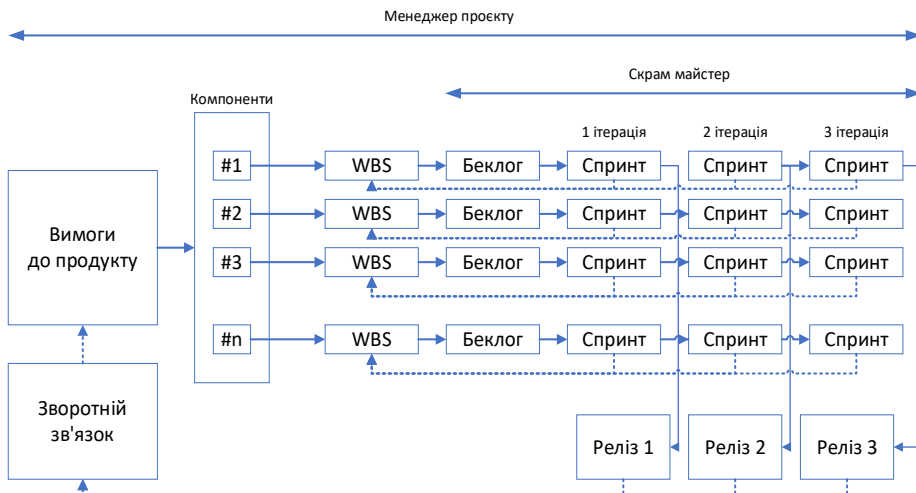

Рисунок 1 – Гібридний підхід до управління проєктом

Метод водоспаду використовується для того, щоб визначити шлях від вимог замовника та специфікацій до тестування та остаточного випуску продукту. При цьому кожен компонент проєкту докладно розробляється за допомогою гнучкого підходу. Отже, WBS використовується для планування високорівневої дорожньої карти проєкту, а Agile – для розробки, уточнення та випуску кожного компонента та підкомпоненту продукту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Amanda Atrash. Project Management In Healthcare [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.clearpointstrategy.com/project-management-in-healthcare/>
2. Curt Sellke. Healthcare Project Management Techniques: A Pragmatic Approach to Outcomes Improvement. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.healthcatalyst.com/insights/healthcare-project-management-techniques-pragmatic-approach-outcomes-improvement>

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Хоменко І.О.

*д.е.н., професор, професор кафедри теоретичної та
прикладної економіки*

Національного університету «Чернігівська політехніка»

Кот В.В.

*здобувач вищої освіти III курсу юридичного факультету
Національного університету «Чернігівська політехніка»*

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТА ПОСИЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Інвестиції в будь яку сферу діяльності підприємства є важливою складовою їх розвитку, оскільки він залежить від наявності обігових коштів. У сучасних умовах інвестиції відіграють вагоме значення для зростання економіки країни, оскільки підприємства є безпосередніми суб'єктами, що здійснюють економічну діяльність на території країни, сплачують податки, надають робочі місця тим самим допомагають державі в стабільному її розвитку. Особливо актуальними є іноземні інвестиції з огляду на те, що в закордонних інвесторів є більше фінансових можливостей та інструментів для стимулювання розвитку економічних процесів на підприємства, ніж у вітчизняного інвестора. України завжди потребувала інвестицій у важливі сектори економіки, щоб забезпечити гідну оплату праці та надати робочі місця всім охочим. Однак зараз у час, коли в Україні триває війна, і на всій території введено воєнний стан із 24 лютого 2022 року чекати особливих іноземних інвестицій не доводиться, проте після завершення військових дій постане питання залучення іноземних інвестицій, котрих гостро буде потребувати наша економіка. Зміна облікової ставки із 10 до 25% сприятиме гривневому дефіциту.

Здійснення підприємницької діяльності неможливе без залучення інвестицій, що допомагають конкретно взятому підприємству розвиватися та нарощувати виробництво продукції. Законодавча база для здійснення інвестування на сьогодні є досить значною. Так, діяльність у сфері іноземного інвестування регулюється Законами України: «Про режим іноземного інвестування», «Про захист іноземних інвестицій в Україні», «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження». Термін «інвестиції» має латинське походження «invest» в перекладі означає вкладати [1]. Легальне визначення терміну «інвестиції» наведено у ч.1 ст.1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» (далі – Закон № 1560-XII) [2] і якщо порівнювати його з терміном «іноземні інвестиції», що наведений у п.2 ч.1 ст.1 Закону України «Про режим іноземного інвестування» (далі – Закон № 93/96-ВР) [3], то можна визначити наступні загальні риси таких інвестицій: 1) інвестиція – це вид майнової або інтелектуальної цінності (приблизний їх перелік міститься в ч.2 ст.1 Закону № 1560-XII та ст.2 Закону № 93/96-ВР); 2) об'єктом вкладання виступають підприємницька або інший вид діяльності; 3) їх метою є отримання певного фінансового результату у вигляді прибутку або досягнення соціального ефекту (Законом № 1560-XII передбачено досягнення також екологічного ефекту, про що не зазначено у визначенні Закону № 93/96-ВР, що на наш погляд є неприйнятним з огляду на те, що забезпечення екологічної безпеки є важливою складовою підприємницької діяльності, а нераціональне інвестування в підприємства, що катастрофічно впливають на екологічну безпеку може призвести до втрат інвестором свої інвестицій через жорстку екологічну політику держави). Тому вважаємо за необхідне зазначити в п.2 ч.1 ст.1 Закону № 93/96-ВР, що метою іноземних інвестицій також виступає досягнення екологічного ефекту. У широкому розумінні «інвестиції» становлять собою вкладання капіталу для подальшого його збільшення. Такі вкладання повинні покривати інфляцію та збитки понесені інвестором.

Розвитку іноземних інвестицій сприяє багато вагомих чинників. Так, на думку О. Г. Михайленко та Н. А. Красникова такими чинниками є: 1) поява

міжнародних корпорацій (вони забезпечують вільне переміщення капіталу та сприяють розвитку глобальних фінансових ринків); 2) стабільність макроекономічних показників розвинутих країн; 3) поглиблення процесу міжнародного поділу праці; 4) міжнародна виробнича й науково-технічна кооперація; 5) зародження інтеграційних об'єднань, що посилюють міжнародну кооперацію та співпрацю [4]. З таким твердження неможливо не погодитися, зважаючи на те, що завдяки вільному переміщенню капіталу та розвитку фондового ринку з'явилася можливість зручного, швидкого та відносно безпечного інвестування без залучення додаткових посередників та витрат значних сум на поточні витрати при інвестуванні (комісії, оплата послуг посередника тощо).

Іноземне інвестування може здійснюватися в різноманітних формах, які не заборонені законодавством конкретної держави та залежать від різноманітних факторів. Одним із видів інвестицій, що здійснюються іноземцями є прямі інвестиції, які проявляються в наступних формах: 1) створення спільних підприємств, відкриття їх філій; 2) укладення ліцензійних угод із вітчизняними підприємствами; 3) придбання акцій підприємств [5, с.175], які відповідно до законодавства можуть здійснювати їх випуск та реалізацію, та які поділяють на два основні види контрольні або не контрольні пакети, залежно від того, який саме пакет акцій купує інвестор, він може по-різному впливати на діяльність підприємства. Ознаки інвестиційної привабливості виступають значним орієнтиром при виборі інвестором конкретного підприємства або сукупності підприємств, у які буде здійснено інвестування. Такими ознаками є: ступінь державного регулювання економіки, податковий тиск, потреба в тому чи іншому виді продукції, курс національної валюти та ступінь її коливання, наявність кваліфікованої робочої сили, політична стабільність, розвиток національної інфраструктури. Усі ці ознаки в сукупності дають підстави інвестору обрати конкретне підприємство або сукупність підприємств, які зможуть принести значний прибуток для вкладника. Проте, на нашу думку такі ознаки, як політична стабільність, податкова політика держави та ступінь її втручання в економічні процеси є найвагомішими при виборі об'єкта для інвестицій,

окрім цього сюди можна додати ще й ефективність правосуддя в країні, оскільки без належного захисту вкладених інвестицій неможливо сподіватися на значні обсяги їх залучення.

Перевагами залучення іноземних інвестицій можна вважати: 1) можливість використовувати новітні технології; 2) підвищення експортного потенціалу, що забезпечить належну конкурентоспроможність товару на ринку; 3) поліпшення платіжного балансу. Однак, іноземне інвестування має власні недоліки, про які не можна забувати при здійсненні підприємницької діяльності та пошуку коштів для власного розвитку: 1) залежність від іноземного капіталу; 2) експлуатація сировинних ресурсів; 3) витік капіталу за кордон.

На думку Мошляк І.О. пріоритетними шляхами вирішення проблем іноземного інвестування мають бути: покращення інвестиційного клімату шляхом удосконалення загального (податкового, земельного, корпоративного, митного) та спеціального законодавства, що регулює відносини при здійсненні інвестування відповідно до європейських норм; реалізація інвестиційних проєктів за принципом "єдиного вікна"; запровадження економічного механізму страхування ризиків іноземного інвестування; надати урядові гарантії інвесторам і закріпити їх на законодавчому рівні [6, с.30-31].

Висновок: діяльність будь якого підприємства неможлива без інвестицій, одним із їх вів виступають іноземні інвестиції. Іноземні інвестори в порівнянні з національними мають більше фінансових можливостей та інструментів для інвестування. Залучення такого роду інвестицій сприятиме ефективному розвитку економічної діяльності підприємства, проте важливо не зловживати таким фінансовим інструментом, оскільки можна втратити й сировинну базу, і прибутки через трансфер капіталів за кордон.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інвестиція. Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення: 30.05.2022).

2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 30.05.2022).

3. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 30.05.2022).

4. Михайленко О. Г., Красникова Н. А. Вплив іноземних інвестицій на розвиток економіки України в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2020. №7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8046> (дата звернення: 30.05.2022).

5. Економіка підприємства: Підручник. За ред. С. Ф. Покропивного. К.: КНЕУ, 1999. с. 545

6. Мошляк І.О. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Вчені записки Університету «КРОК»*, №4(60), 2020. С. 26-31. URL: <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/338/369> (дата звернення: 30.05.2022).

7. Хоменко І.О, Волинець Л.М, Шамкало А.О. Особливості надходження прямих іноземних інвестицій та їхній вплив на економіку України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 1 (25). С. 15-26.

8. Хоменко І. О, Волинець Л. М., Чубикіна А. О. Стратегічні засади інвестування в людський капітал для забезпечення розвитку національної економіки України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. № 1 (21). С. 38-45.

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Демидова В.Г.,

*к.п.н., професор кафедри спеціального фортепіано
Одеської національної музичної академії ім. А.В.Нежданової*

ПРОГНОСТИЧНА ФУНКЦІЯ ПІАНІСТА- КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА У КЛАСІ ВОКАЛУ

Сучасний етап розвитку музичного мистецтва вимагає від професійної діяльності піаніста-концертмейстера визначення наукового осмислення саме концертмейстерства як специфічної галузі музично-виконавської практики: це і вид професійної діяльності, і особливий рід особистісної професійної компетентності, і окремий вид музичної культури, і окремий тип музично-виконавського мистецтва, коріння якого полягає в ансамблевій музиці, її історичній еволюції. Даний феномен музично-творчої діяльності містить окремі елементи, які визначають специфіку цієї діяльності. У навчальному закладі концертмейстер – це і виконавець, і педагог, педагогічні, психологічні та творчі вміння якого поєднані один з одним. У класі вокалу, внаслідок специфіки навчання, досить вагомий час відводиться для спілкування саме концертмейстера зі студентом, де особливою часткою є сценічний виступ (іспити, конкурси, концерти). Тому прогностичний аспект професійної діяльності піаніста-концертмейстера є складовою ядра практичної праці концертмейстера, яке орієнтоване на прогнозування результатів творчого процесу під час навчання студентів-вокалістів та концертної виконавської практики.

Педагогічним аспектам професійної діяльності концертмейстера в роботі з вокалістами присвячені статті К. Виноградова, В. Подільської, М. Серік, методичні посібники Л. Живова, Н. Горошко, Е. Економової, О. Філатової. Найактуальнішим напрямком у вивченні концертмейстерства є психологічні аспекти музично-виконавської діяльності концертмейстера, бо якість механізмів взаємодії в ансамблевому виконавстві залежить від гармонійного

поєднання окремо взятих творчих одиниць – соліста і концертмейстера. Так, психологічним аспектам музично-виконавської діяльності концертмейстера і психологічному компоненту його професійної компетентності приділяли уваги такі автори як А. Люблінський, Е. Шендерович, О. Островська, О. Коробова, А. Григор'єв, М. Сидорова, І. Бутова. Дослідники відзначають, що «... в ряду багатьох музичних професій, концертмейстерство найбільш вимогливо до універсальних комунікативних здібностей. Невипадково якості, що характеризують майстерність концертмейстера, які в методичній літературі називають «особливим чуттям», «концертмейстерською інтуїцією», «концертмейстерською жилкою», відносяться не стільки до виконавських або педагогічних, скільки до психологічних властивостей» [1, с. 3]. Тобто, ми можемо говорити про особливий склад мислення, результатом якого стає здатність прогнозувати різні сторони творчого і педагогічного процесу; про певну функцію професійної діяльності, яка корегує творчу взаємодію співака і концертмейстера, більш досвідченого професіонала, наставника і студента. Ця функція – прогностична – є найважливішим компонентом в структурі професійної діяльності концертмейстера, який забезпечує доцільність і продуктивність певного алгоритму практичних дій, спрямованих на досягнення творчого (художнього) результату.

Відома дослідниця у галузі педагогічної психології Л. Регуш, розглядаючи вплив здатності прогнозування на успішність діяльності, доводить, що структура прогностичних здібностей містить конкретні якості розумових процесів, такі як аналітичність, глибина, усвідомленість, гнучкість, перспективність і доказовість мислення. Рівень розвитку цих якостей забезпечує ефективність прогностичної діяльності особистості [2].

Здатність до прогнозування виражається на різних рівнях діяльності концертмейстера: розумовому, емоційно-психологічному, вербальному та практично-дієвому. Розумовий рівень відповідає за аналітичність, усвідомленість, гнучкість і перспективність; емоційно-психологічний забезпечує принципову включеність в процес взаємодії зі співаком і в його персональну емоційно-психологічну орбіту. Вербальний рівень – це словесне оформлення навчальних цілей і завдань як складових педагогічного

процесу. Практично-дієвий рівень відповідає за прогнозування психологічних реакцій, що моделюють поведінку студента під час індивідуальних занять та концертних виступів.

Звертаючись до теми побутування музично-виконавської діяльності концертмейстера в сучасних культурних умовах, виникає важливе питання про статус піаніста-концертмейстера в сучасній музичній практиці. Так, наприклад, Т. Молчанова аргументує позитивну тенденцію визнання високої значимості концертмейстера в музично-творчому процесі. Одним з вагомих аргументів, в даному випадку, стає підтримка цього статусу на сучасних вокальних та інструментальних конкурсах, де оцінюється майстерність концертмейстера. Саме в подібних акціях реалізується сучасний соціокультурний контекст, в якому живе мистецтво піаніста-концертмейстера [3].

Прогностичні здібності та навички є найважливішим структурним компонентом професійної компетентності концертмейстера, за допомогою якого здійснюється багаторівневе взаємодія піаніста і вокаліста. Ця взаємодія забезпечує доцільність вирішення поставлених завдань і цілей в процесі навчання студентів і успішність концертної практики. Таким чином, прогностична функція діяльності піаніста-концертмейстера є спеціальним системним явищем, яке орієнтоване на досягнення "художнього результату".

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Островская Е. А. Психологические аспекты деятельности концертмейстера в музыкально-образовательной сфере инструментального исполнительства: дисс....канд. искусств.: специальность 17. 00. 02 – музыкальное искусство. Тамбов, 2006. 233 с. URL: <http://www.dissercat.com/content/psikhologicheskie-aspekty-deyatelnosti-kontsertmeistera-v-muzykalno-obrazovatelnoi-sfere-ins>
2. Ретуш Л. А. Психология прогнозирования: способность, ее развитие и диагностика. К.: Вища школа, 1997. 88 с.
3. Молчанова Т. О. Мистецтво піаніста-концертмейстера у соціокультурному контексті сучасності. URL: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64

Ковальчук Юстина Володимирівна
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

В умовах карантину та війни на території України навчальний процес неможливо уявити без використання сучасних інформаційних технологій. В інтернеті існує безліч безкоштовних матеріалів та онлайн платформ, які можна використовувати на заняттях іноземної мови. Особливо популярними є автентичні відеоматеріали - відеофрагменти або фільми, які не були створені для навчальних цілей, для під будь-якого курсу мовної підготовки. Їх важливість полягає в тому, що вони відображають особливості національної культури, реальну дійсність, дозволяють студентам удосконалювати навички сприйняття мови носіїв, а також викликають пізнавальний інтерес до реалій, подій країни, сприяють знайомству з побутом народу, його культурою. Але використання цих матеріалів особливо цінне тим, що сприяє вдосконаленню всіх видів мовленнєвої діяльності: читанню, говорінню, аудіюванню, письму.

Також з точки зору лінгвістики автентичні відеоматеріали є ефективним засобом навчання іноземній мові, адже вони відтворюють основні характеристики процесу усного спілкування, а саме: лексичні та граматичні мовні одиниці, фонетичне та інтонаційне оформлення висловлювань, паралінгвістичні та екстралінгвістичні фактори, темпоральний зв'язок із ситуацією спілкування, контакт із співрозмовником [3].

Головне завдання викладача полягає у правильному доборі відеоматеріалів, які мають бути цікавими, актуальними, доступними для розуміння, відповідати рівню володіння іноземною мовою студентами, а також відповідати темі, яка вивчається. Згідно жанрово-тематичної спрямованості відеоматеріали можна розділити на 3 групи [2]:

- а) розважальні (шоу, спортивно-розважальні програми з youtube та ін.);
- б) програми, що базуються на фактичній інформації (документальні відео, теледискусії, прогноз погоди та ін.);
- в) короткі, тривалістю від 10 секунд до 10-15 хвилин (новини, рекламні оголошення, розмовні відео з tik-tok тощо).

Методична робота з відеоматеріалом традиційно планується, за аналогією до етапів роботи з текстами [1], в три етапи : підготовчий (*vor dem Sehen*), текстовий або демонстраційний (*während des Sehens*) і післятекстовий або післядемонстраційний (*nach dem Sehen*).

Перед переглядом відео викладачеві потрібно усунути лексичні та мовні складності, пов'язані з розумінням мовлення. На цьому етапі важливо продемонструвати та пояснити значення окремих слів і виразів та дати можливість студентам визначити за заголовком, на основі малюнків, ключових слів, тощо, зміст відеосюжету.

Другий етап можна поділити на декілька частин. Спочатку варто повністю переглянути сюжет з метою отримання загального уявлення, а також дати студентам запитання до відео. Потім доцільним буде здійснити перегляд сюжету з зупинками. Під час пауз можна виконувати додаткові завдання: зробити помітки, повторити за диктором, прокоментувати події, заповнити пропуски та інші.

Останній етап має на меті спрямувати інтереси студентів на подальший розвиток теми. Можна виконати такі завдання: переказ та доповнення сюжету, складання діалогів, пошук додаткової інформації по темі.

Отже, використання на заняттях німецької мови автентичних відеоматеріалів надає нові можливості студентам наблизитись до реального мовного середовища. Дотримання етапів роботи з відеоматеріалами та підбір відповідних вправ на кожному з них уможливить успішне формування іншомовної компетенції в студентів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Грицай А. М. Використання відео на заняттях з практики усного та писемного мовлення (англійська як друга іноземна мова) як засіб мотивації до вивчення іноземних мов / А. М. Грицай, І. В. Колесник // Наукові записки

[Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер. : Психолого-педагогічні науки. - 2012. - № 2. - С. 77-81. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2012_2_21.

2. Леонтьєва Т. П. Досвід і перспективи застосування відео в навчанні іноземних мов / Т. П. Леонтьєва // Нетрадиційні методи навчання іноземних мов у вузі: матеріали респ. конференції. – Мінськ, 1995. – С. 61–74.

3. Ляховицький М.В., Сердюков П.І. Основні напрями використання навчальної техніки нового покоління. Методика викладання іноземних мов, 1984. Вип. 13.

Семеренко Ж. М.,
*аспірантка кафедри теорії і методики технологічної
освіти, креслення та комп'ютерної графіки
НПУ імені М. П. Драгоманова*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Актуальність графічної підготовки у контексті формування професійної компетентності вчителів трудового навчання і технологій зумовлена тим, що графічна компетентність є важливим компонентом багатьох сфер професійної діяльності людей, зокрема: конструкторсько-технологічної діяльності, будівництва, архітектури, транспорту, дизайну, експлуатації і ремонту технічних засобів тощо [3].

Потрібно зауважити, що графічна підготовка в умовах трансформації змісту вищої педагогічної освіти розглядається не лише як процес формування сукупності знань і умінь, а як важливий компонент загальної середньої освіти, а тому й професійної підготовки майбутніх вчителів. В. Власенко зазначає, що володіння високим рівнем графічних знань і вмінь

майбутнього вчителя трудового навчання пов'язане зі здатністю педагога за будь-яким графічним зображенням чи умовним позначенням бачити реальні просторові образи та об'єкти оточуючого світу [2].

Результатом графічної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій у закладі вищої освіти постає графічна компетентність, що передбачає готовність майбутніх педагогів до ефективного розв'язання усіх видів професійно-графічних завдань. Аналіз досліджень показує, що в умовах інформаційного суспільства сутність графічної компетентності вчителів технологій набуває принципово нового характеру. Внаслідок інтенсивного розвитку інформаційних технологій відкрилися нові напрямки у професійно-графічній діяльності учителя технологій, зумовивши включення до змісту графічної підготовки майбутніх педагогів комп'ютерної графіки різного призначення. Як бачимо, зміст графічної підготовки майбутніх вчителів технологій охоплює як традиційні дисципліни (нарисна геометрія і креслення), так і дисципліни автоматизованого проектування та комп'ютерного моделювання [4]. Графічна підготовка майбутніх вчителів технологій відповідно до сучасних програм відбувається також у процесі вивчення студентами комп'ютерної графіки, комп'ютерного дизайну, основ графічного конструювання та інших дисциплін інформаційно-технічного циклу.

Таким чином, важливим аспектом графічної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій є сформування в них вмінь та навичок роботи зі спеціалізованим програмним забезпеченням. При цьому, для забезпечення ефективності набутих умінь і навичок у освітньому процесі необхідно включати до змісту підготовки майбутніх педагогів сучасних програмних засобів, що можуть бути використані на практиці у закладі загальної середньої освіти.

Наразі майже обов'язковим компонентом у навчальних програмах для майбутніх вчителів трудового навчання є оволодіння навичками роботи з багатофункціональною програмою для роботи з тривимірною графікою 3DS Max. Засобами даного програмного забезпечення майбутні педагоги засвоюють основні методи моделювання та проектування об'єктів. Спочатку студенти виконують фрагменти креслень із застосуванням двовимірних

графічних об'єктів; пізніше – тривимірне моделювання виробів із візуалізацією та подальшим виконанням комплексних креслень моделей. Освоєння програми 3DS Max сприяє закріпленню у студентів знань про співвідношення між просторовим виглядом геометричних об'єктів та їх зображеннями на площині, дозволяє розвивати у них просторову уяву та логічне мислення у ході проектування моделей [1].

Проте очевидним є необхідність освоєння майбутніми вчителями технологій не лише професійного програмного забезпечення, що використовується у роботі інженерів, а й навчального програмного забезпечення, що ефективно може застосовуватися учнями у процесі учбової проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання і технологій. Огляд програмних продуктів показав, що існує значний спектр програм для графічного проектування та моделювання, зокрема Blender, SketchUp, Microsoft 3D Builder, FreeCAD та ін. На основі аналізу сильних та слабких сторін використання у роботі кожної із програм було встановлено, що досить вдалим варіантом для вивчення студентами програмного засобу TinkerCAD, що володіє інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом та є зручним редактором для розробки тривимірних моделей. Програма для тривимірного моделювання TinkerCAD передбачає безкоштовне користування своїми сервісами та працює у онлайн-режимі, а тому користувачеві не потрібно проводити установку програмного продукту. На сайті (www.tinkercad.com) є спільнота користувачів, де розміщено навчальні фільми та уроки по роботі з програмою. Відсутність потреби у тривалому освоєнні інтерфейсу даної програми дозволяє максимально швидко перейти до безпосередньої роботи над навчальними завданнями. Нами запропоноване використання програми TinkerCAD як навчального засобу під час вивчення дисципліни комп'ютерний дизайн.

У ході занять з компютерного дизайну студенти навчаються проектувати та створювати об'ємні дизайн-об'єкти, користуючись програмним засобом тривимірного моделювання TinkerCAD. У процесі роботи над моделлю майбутні вчителі формують та удосконалюють графічні уміння і навички – технік та способів створення тривимірних об'єктів, композиційної побудови зображення, технічної побудови моделі, використання засобів виразності

різних матеріалів. Особлива увага повинна приділятися можливостям комп'ютерної автоматизації проектної діяльності на уроках трудового навчання і технологій з орієнтацією на подальшу професійну діяльність майбутніх вчителів у школі.

Узагальнюючи вище викладене, відзначимо, що сучасні підходи до графічної підготовки майбутніх вчителів технологій вимагають впровадження новітніх педагогічних технологій та оновлення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, зокрема оновлення спектру програмних засобів для освоєння студентами комп'ютерного моделювання та дизайну. У даному руслі важливою проблемою вбачаємо необхідність включення до системи підготовки студентів навчального програмного забезпечення для автоматизованого проектування та моделювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойчук В. В. Теоретичні і методичні основи художньографічної підготовки майбутнього вчителя технологій. Дис. ... док. пед. наук: 13.00.04. Київ. 2016. 494 с.
2. Васенко В. Графічна підготовка в структурі компетентностей майбутнього вчителя технологій. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-тет імені Григорія Сковороди». Педагогіка. Психологія. Філософія. 2013. Вип. 28(1). С. 59-63. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpu_2013_28_1_13.
3. Голіяд І. С., Чернова Т. Ю. Графічна підготовка вчителя технологій: коучинговий підхід. 2016. Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12691/Goliiad_5.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
4. Улич А.І. Структура та зміст графічної компетентності вчителя трудового навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Вип. 198. 2021. С. 223-226.

Цибульська К.О.

*здобувач освіти КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Луцької міської ради Волинської області
науковий керівник Царик Т.М.*

МУЗИЧНА РИТМІКА ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Кожен віковий період розвитку людини характеризується особливою сприйнятливістю до певних видів діяльності, у процесі яких становлення всіх особистісних якостей та властивостей відбувається найбільш інтенсивно.

Молодший шкільний вік (6-10 років) психологи називають сенситивним, тобто особливо сприйнятливим та сприятливим саме для художнього розвитку, а також для того, щоб художній розвиток почав впливати на становлення особистості загалом.

Практика педагогічної роботи у початкових класах свідчить про те, що завдання художнього виховання дітей приділяється мало уваги, і це велика педагогічна помилка. Фахівці вважають, що сучасні школярі багато втрачають у своєму особистісному розвитку через гострий дефіцит творчості, який за природою необхідний людині. Адже саме рання художня практика дає кращу можливість знайти творчий досвід [2, с.37].

Заняття художньо-творчою діяльністю і набутий під час них творчий досвід ведуть до розвитку емоційного інтелекту – здатності розуміти себе та оточуючих, вміти співпереживати і допомагати іншим.

Тому багато психологів і педагогів (Д. Богоявленська, Н. Ветлугіна, А. Полякова, С. Науменко) вважають, що саме залучення до художньої творчості, дійсно, здатне зберігати цілісність особистості дитини в умовах сучасної освіти.

Усі види художньої діяльності забезпечують глибокий вплив на зростаючу особистість. Ми зупинилися на музично-ритмічній діяльності через наступні особливості:

– по-перше, музика має сильний емоційний вплив, особливо на організм дітей та підлітків, коли емоції часто є головним регулятором поведінки. І

заняття музикою можуть стати не лише засобом розвитку музичних здібностей (сприйняття, пам'яті, слуху, почуття ритму), а й засобом виховання емоцій та художньої культури;

– по-друге, ритміка є синтетичним за своєю природою видом діяльності, що об'єднує кілька видів мистецтв (музику, драматизацію, пантоміму, пластику, танець) у єдине художнє ціле. До того ж заняття ритмікою спираються на звичну та захоплюючу для дітей ігрову діяльність, тому включення їх до навчального дня школярів допоможе зняти психічну напругу, втому від інтелектуальної роботи під час уроків, підняти настрій.

Система музично-ритмічного виховання має багату історію розвитку. Її основоположником вважається швейцарський музикант композитор та педагог Еміль Жак-Далькроз (1865-1950), який висунув ідею використання руху під музику як засоби формування загальної музичності дітей. Близько вісімнадцяти років Е. Жак-Далькроз викладав музично-теоретичні та практичні дисципліни в Женевській консерваторії (1892-1910) та звернув увагу на те, що у багатьох учнів не розвинене почуття ритму. Розробивши комплекс ритмічних вправ, який він назвав «Сольфеджіо для тіла», Далькроз прагнув розвинути в учнів хорошу слухо-рухову реакцію, здатність безпосередньо і адекватно відповідати рухом на музику, що звучить [3, с. 29].

Розглядаючи музичну ритміку в контексті художнього виховання та розвитку, дослідники вважають, що у старшому дошкільному та молодшому шкільному віці музично-ритмічна діяльність є одним із найбільш оптимальних видів дитячої художньої діяльності для розвитку творчих якостей особистості та формування художньо-творчих здібностей. Насамперед, це пов'язано з руховою природою дитячої уяви. А також особливим емоційним впливом музичного руху, що спонукає дітей до активних процесів, що створює передумови на формування творчості.

Процес творчості визначається, з одного боку, засвоєнням різноманітних рухів, що виконуються під музику на навчальних заняттях, а з іншого – розвитком вільної імпровізації рухів за бажанням дітей, що передбачає створення та виконання дітьми вправ, етюдів, ігор, танців, танцювальних сцен, невеликих вистав, у співтворчості з педагогом та іншими дітьми.

У ході такої діяльності у дітей удосконалюється пам'ять (особливо зорова та моторно-пластична), удосконалюються розумові операції: аналіз, синтез, порівняння, виділення подібності та відмінності рухового образу, що використовується дітьми як засоби передачі творчого плану.

Завдяки своїй синтетичності та наявності багатьох компонентів, цей процес розгорнутий в часі. Йому притаманні основні фази протікання художньо-творчого процесу – підготовча, пошукова та виконавча [1, с. 9].

Підготовча фаза включає попереднє обмірковування, роздум. Активне сприйняття музики, різноманіття її виразних засобів стимулює фантазію дітей, допомагає уявити певний сюжет, встановити взаємовідносини між персонажами, розподілити ролі. Музика, поетичний текст пісень, назва музичних творів є програмою подальших дій дитини щодо визначення свого задуму.

Вони служать джерелом, з якого діти виносять уявлення про можливі та бажані дії, набувають образних характеристик персонажів, намічають послідовність ходу своїх композицій.

Пошукова фаза передбачає пошук виразно-зображувальних засобів для персонажів. Цими засобами служать різноманітні музично-пластичні, танцювальні та пантомімічні рухи. Діти намагаються знайти ті з рухів, які моделюють характерні риси музичного образу. У цьому вони зображують як рух персонажів і послідовність їх дій, так й ставлення до них, сформоване емоційно-образним сприйняттям музики. Діти переймаються почуттями, переданими у музичному творі, і прагнуть висловити їх.

Виконавча фаза характеризується завершенням здійснення художнього образу, тобто застосуванням у практиці готової продукції. Це знаходить вираз у виконанні дітьми своїх творів.

Створена дітьми композиція сприймається як художня продукція.

Оцінка може бути зроблена як самою дитиною, так і тими, хто її сприймає. Відбувається своєрідна взаємодія глядача з «автором», інтереси якого спрямовані не лише на процес, а й у результат, отриманий ним.

Фахівці (А. Ветлугіна, Л.Москальова, Т.Потапчук, В. Салко) відзначають характерну особливість музично-ритмічної творчості, що поєднує його з ігровою діяльністю. Це наявність колективного початку. Так само як і у грі,

у музично-ритмічній діяльності здійснюється спільний вибір теми, складання сюжету, обговорення змісту, розподіл ролей. Взаємодія виконавців, що диктується сюжетом, вимагає відчуття свого партнера, вміння йому підіграти, чітко узгоджувати спільні дії, діти навчаються навичкам рольової взаємодії партнерів та опановують навички колективної творчої діяльності. Зв'язок із ігровою діяльністю забезпечує інтенсивність формування інтересу дітей, як до предмета, так і до процесу діяльності, що є важливою передумовою у розвиток дитячої художньої творчості.

У процесі музично-ритмічної творчості, що передбачає твір та виконання дітьми комбінацій рухів, вправ, етюдів, ігор, танцювальних сценок та невеликих спектаклів у співтворчості з педагогом відбувається активне формування як спеціальних компонентів здібностей до цього виду діяльності (почуття ритму, рухової координації, уяви), так і загальних компонентів у структурі художньотворчих здібностей, таких як: емоційна чуйність, інтелектуальна ініціатива, творча активність, наполегливість і витримка в досягненні наміченої мети, стереотипів та пошуку нестандартних способів передачі задуму, рівень розвитку яких характеризує творчу особистість.

Основною умовою формування художньо-творчого розвитку сприяє спеціальне навчання дітей на уроках музичної ритміки з метою накопичення у них необхідного музичного та пластичного досвіду, оволодіння виконавськими та творчими навичками.

Практика дослідницької роботи свідчить про те, що уроки музичної ритміки в початковій школі мають великі потенційні можливості для художньотворчого розвитку дітей 6-10 років в силу їх психофізіологічних особливостей: наявності сенсомоторного інтелекту як основного компоненту художньо-творчих здібностей, що характеризується взаємовпливом моторики та когнітивних процесів. У молодшому шкільному віці рух та дія є важливою умовою формування сприйняття, пам'яті, мислення та емоційно-вольової сфери. Тому музично-ритмічна діяльність, заснована на моторно-пластичному втіленні музичних образів, є прекрасним засобом розвитку сенсомоторної сфери у дітей та має позитивний вплив на розвиток загальних

компонентів художньо-творчих здібностей: емоційної чуйності, інтелектуальної ініціативи, творчої активності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безвиненко Г. В. Розвиток музично-ритмічних здібностей дітей молодшого шкільного віку на уроках з хореографії: Київ : НПУ, 2014. 28 с.
2. .Стеценко О. Чи може музика зображати рух. *Мистецтво та освіта*. 2018. № 2. С.37-38.
3. Техніка Е. Жак-Делькроза як засіб творчого самовираження особистості майбутнього вчителя мистецьких дисциплін: матеріали міжнародного науково-практичного семінару. Умань : Візаві, 2013. 126 с.

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Костиця І.О.

доктор політичних наук,

професор кафедри міжнародних відносин

Київського національного університету культури і мистецтв

Янченко Н.М.

асистент кафедри міжнародних відносин

Київського національного університету культури і мистецтв

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У ВИЩІЙ ШКОЛІ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ДІЙ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Воєнні дії проти України Російської Федерації порушили практично всі соціальні та економічні процеси, на основі яких розбудовувалася держава, формувалися і реалізовувалися проекти найближчого і перспективного майбутнього. Значної шкоди було завдано системі вищої освіти. Ця ситуація вже почала вивчатися як науковцями, так і політиками та державними управліннями. І, зрозуміло, в центрі їх уваги опинилися питання впливу на освітній процес воєнних дій з різних точок зору.

В результаті активної фази воєнних дій, що розпочалася 24 лютого 2022 року, фактично одразу все освітнє життя в Україні виявилось паралізованим. На достатньо довгий період освітній процес фактично зупинився (частково він був відновлений 14 березня). Однак, проблеми, що виникли, виявилися значно глибшими від простого призупинення. В цілому ми їх можемо розділити на наступні групи:

- проблеми матеріально-ресурсного характеру,
- проблеми нематеріального характеру.

Проблеми матеріально-ресурсного характеру пов'язані із безпосередніми руйнуваннями та втратами ЗВО. В результаті бомбардувань, обстрілів та прямого знищення цивільного населення руйнувалася інфраструктура ЗВО та втрачався людський ресурс. Тільки за перший місяць війни зазнали руйнувань 18 ЗВО та 1 був фактично знищений. В результаті авіаударів був зруйнований найстаріший університет України – Харківський Національний університет імені В. Каразіна, що був заснований ще у 1805 році [4]. Також постійно надходить інформація і про загибель викладачів та студентів ЗВО. Крім того, слід прийняти до уваги, що частина викладачів та студентів були призвані до лав збройних сил чи стали добровольцями у загонах територіальної оборони.

Як відомо з відкритих джерел (повідомлення у групі «Ukrainian Scientists Worldwide» в мережі Facebook від 27 травня 2022 р.), станом на 26 травня 2022 р. в результаті бойових дій було переміщено 24 базових ЗВО, 47,7 тис. студентів та 6,1 тис. викладачів (території Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей). Серед евакуйованих університетів – Луганський державний медичний університет, Маріупольський державний університет, Харківський біотехнологічний університет, Чернігівська політехніка та ін.

Проблеми нематеріального характеру, з нашої точки зору, пов'язані із питаннями психологічного та ідеологічного характеру, оскільки зачіпають внутрішній світ кожного викладача і кожного студента.

Проблеми психологічного характеру та їх наслідки ще необхідно вивчати, але вже зараз цілком очевидно, що вони пов'язані із цілим рядом проблем світосприйняття кожною особистістю, яка постійно зазнає змін в результаті

змушення покинути місця постійного проживання, втрати майна, рідних та знайомих, перебування у зоні бойових дій чи навіть у полоні. Зрозуміло, цей перелік є надзвичайно спрощеним і в ньому не може відобразитися весь той об'єм проблем, з якими зустрілася кожна особистість в умовах війни.

У травні 2022 року в рамках COST Action CA19117 «Researcher Mental Health» ReMO було ініційовано опитування серед аспірантів та співробітників ЗВО щодо впливу війни на їх психоемоційний стан [2]. Серед питань, які там піднімаються – наявність служби психологічної підтримки у ЗВО, відчуття під час дослідницької діяльності (апатія, тривога, стрес, панічні настрої та ін.), зміна самопочуття під час війни, мотивація проведення наукових дослідів під час війни та ін. Наразі це дослідження ще не завершене і його результати не відомі. Однак, тут необхідно у першу чергу відзначити його загальну спрямованість і мету – з'ясувати шляхи підтримки викладачами та аспірантами власного ментального здоров'я в умовах ведення бойових дій.

Спеціальний напрям роботи з освітянами в період воєнних дій став і одним із пріоритетів у діяльності Благодійної організації «Благодійний фонд «Людина». Метою його стало здійснення цілого ряду заходів щодо збору інформації про постраждалих працівників освіти, надання можливості їм у стажуванні, підвищенні кваліфікації та іншій підтримці [1].

Проблеми ідеологічного характеру будуть пов'язані із переоцінкою та зміною смислового навантаження предметів у освітньому процесі. Вже зараз цілком очевидно, що його професіоналізація не може відбуватися за рахунок зменшення гуманітарного впливу. Тому прорахунки, які допустило МОНУ за попередні десятиліття необхідно виправляти вже зараз. Так, фактично вже зараз можна впевнено стверджувати, що помилкою було фактичне прибирання із навчального процесу такого предмету як «Історія України». Це стосується й деяких інших аспектів освіти. Усвідомлення цього вже спричинило жваве обговорення у соціальних мережах необхідності відповідних змін. В деяких ЗВО цей процес уже почав обговорюватися і втілюватися на практиці. Наприклад, у Київському національному університеті культури і мистецтв було вирішено повернути у навчальний

процес той же предмет «Історія України», але обов'язковою умовою для цього стало переосмислення його змістовної частини.

Зрозуміло, що вирішення проблем ідеологічного характеру багато в чому залежить від позиції МОНУ та інших органів державного управління.

Звісно, на сьогодні освітній процес не перебуває у стадії стагнації. Він відновлений, хоч і не в повній мірі по всій території України. На це були спрямовані заходи як МОНУ, так і діяльність самих ЗВО, зацікавлених у ефективності навчання. Від самого початку активної фази війни було прийнято ряд постанов, якими унормовувалася життєдіяльність ЗВО вже у новій критичній ситуації. А Верховна Рада України 24 березня прийняла закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері освіти». В якому визначалися деякі зміни до освітнього процесу в умовах воєнного часу.

Окрема проблема пов'язана із питанням набору студентів на навчання до ЗВО на 1-й курс. І це проблема не лише підготовки абітурієнтів, а й можливості їх залучення до навчання. Вже на сьогодні цілком очевидними є два моменти, які й визначають складність вирішення цієї проблеми. Перший момент пов'язаний із переміщенням значної кількості населення в рамках України та за її межі. Другий момент пов'язаний з тим, що воєнні дії, на жаль, до вересня 2022 року, тобто до початку нового навчального року, не припиняться. Відтак, неможливо й біль-менш точно спрогнозувати результати вступної кампанії. Впливає на цей момент ще й той фактор, що для наших потенційних абітурієнтів стали ще більш відкритими навчальні заклади Європи, передовсім у Польщі, Чехії та Німеччині. Там були створені умови для більш спрощеного залучення до навчання української молоді, що була змушена виїхати через бойові дії.

Слід звернути увагу ще й на те, що українські ЗВО не опинилися сам на сам із тим виниклими проблемами. Звісно, багато в чому їх треба буде вирішувати власними ресурсами, передовсім людськими, тим не менше, маємо й підтримку від багатьох іноземних та міжнародних структур. Так, Світовий банк виділив 100 млн. гривень на підтримку соціальних виплат студентам, а від багатьох країн були запропоновані різноманітні програми та стипендії, зокрема «країни Балтії запропонували студентам, які виїхали з

України, навчання в університетах Литви, Латвії та Естонії. У Польщі також можуть продовжити навчання українські студенти, а українські викладачі можуть працювати в університетах. Консорціум партнерів також створив проєкт Ukrainian Global University, який має на меті надати українським студентам, науковцям і викладачам можливість долучатися до програм закордонних університетів та інституцій» [3].

Таким чином, на сьогодні ми можемо констатувати існування цілого ряду проблем у сфері діяльності ЗВО в умовах війни. В якійсь мірі вони вже вирішуються, але попереду нас ще чекає оцінка загальних втрат і тільки на основі цього вже повинна бути здійснена розробка загальної цільової програми їх вирішення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Допомога освітянам/науковцям [Available]:
<https://human.org.ua/dopomoha-osvitianam-naukovtsiam/>
2. CA19117 «Researcher Mental Health» [Available]:
<https://www.cost.eu/actions/CA19117/>
3. Освіта і війна в Україні (24 лютого – 1 квітня 2022) [Available]:
<https://cedos.org.ua/researches/osvita-i-vijna-v-ukrayini-24-lyutogo-1-kvitnya-2022/>
4. Університет Каразіна «повністю зруйнований» через авіаудари Росії, його перевезуть – Міносвіти [Available]:
<https://www.radiosvoboda.org/a/news-universytet-karazina-zriunovanyi-minosvity/31781305.html>

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Мельник К.В.,

к.т.н., доцент кафедри комп'ютерної інженерії та кібербезпеки

Лавренчук С.В.,

к.т.н., доцент кафедри комп'ютерної інженерії та кібербезпеки

Багнюк Н.В.,

к.т.н., доцент кафедри комп'ютерної інженерії та кібербезпеки

Луцького національного технічного університету

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ РОЗРАХУНКУ ВІДСТАНЕЙ НА ОСНОВІ GPS-КООРДИНАТ

Контроль та прогнозування витрат палива є найбільш затребуваним питанням в умовах сучасного стану розвитку економіки. Сучасні інтелектуальні транспортні системи [3] містять функції обчислення пройдених відстаней на основі даних GPS-координат, які є джерелом цих розрахунків. При компенсації пального торговим агентам використовують дані про позиції GPS торгових точок, які були відвідані. Слід зазначити, що при простому обчисленні відстані між двома географічними точками (за формулами Евкліда) без врахування географічних особливостей дороги може виникнути значне відхилення від фактично пройденої відстані [1].

Існує багато методів [4], які дають змогу рахувати відстань між географічними координатами (картографічні – Google Maps [2], WikiMapia, OpenStreetMap; геодезичні – формула гаверсинуса, метод Вінсенті), проте однозначного вирішення цієї задачі досі не існує.

Розглянуто різні методи розрахунку на основі GPS-координат відстаней, пройдених торговими агентами, здійснено їх порівняння та надано рекомендації щодо підбору параметрів розрахунків для різних сегментів маршруту.

Досліджено метод розрахунку відстаней за алгоритмом підрядника на основі формул гаверсинуса, здійснено покращення цього алгоритму. За реальні відстані вважаємо дані, отримані за допомогою Google Maps (рисунок

1). В основі методу підрядника лежить пошук відстані між GPS-координатами за допомогою прямокутного трикутника. Так як реальний шлях, пройдений торговими агентами, суттєво відрізняється від прямої лінії, то відстанню між точками А та В вважаємо не пряму АВ, а суму катетів (АС + СВ), де С – вершина прямокутного трикутника, координати якої знаходяться на перетині довготи точки А та широти точки В (чи навпаки). Для знаходження відстаней АС та АВ використовується формула гаверсинуса.

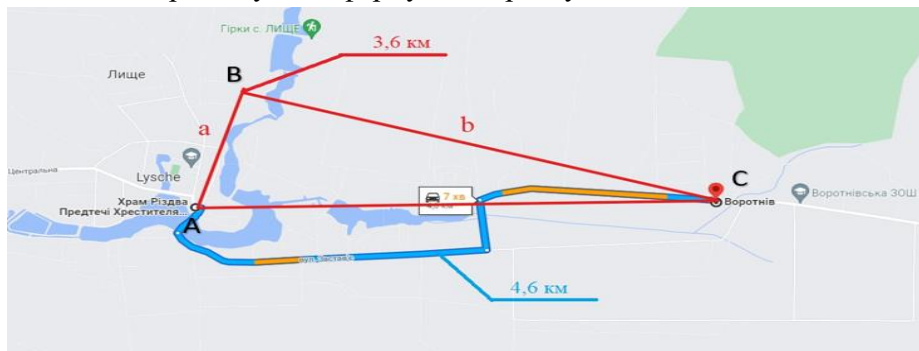

Рисунок 1 – Порівняння методу підрядника з Google Maps

На рисунку 2, при переміщенні торгових агентів на короткі відстані (до 50 км), розрахунки підрядника суттєво занижені порівняно з реальними (середнє відхилення в досліджуваному періоді становить 16%).

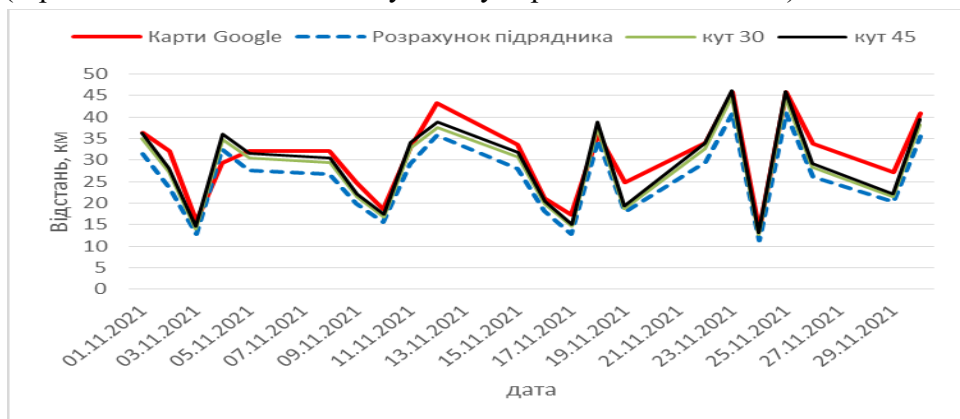

Рисунок 2 – Порівняння методів знаходження відстаней

Подібні дослідження проведено і для випадку переміщення торгових агентів на довгі відстані (від 50 до 200 км) – відхилення фактичних результатів від розрахункових становило лише 1,5%. Тому постало питання покращення алгоритму підрядника для коротких сегментів маршруту. Для цього було вирішено не знаходити координати точки С, а підбирати кут нахилу гіпотенузи.

На основі проведених досліджень зроблено висновки, що для працівника, який їздить на короткі відстані, найкраще підходить вдосконалений нами алгоритм розрахунку з кутом 45° , а для працівника, який їздить на довгі відстані, можна використовувати алгоритм, запропонований підрядником.

ЛІТЕРАТУРА

1. Biswas A. Microsegmenting: An approach for precise distance calculation for GPS based ITS applications/ A.Biswas, G.Pilla, B.Tamma // IEEE Recent Advances in Intelligent Computational Systems (RAICS), 2013.
2. Лавренчук С.В. Соціальна мережа з можливістю відстеження користувачів засобами бібліотеки Google Maps API / С.В.Лавренчук, Д.В. Кисельов // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. –Луцьк, 2015. – Вип. 19. – С. 34-38.
3. Мельник В.М., Тарасенко А.В., Черняшук Н.В., Чухрій С.С., Мельник К.В. Електронна система розкладу руху громадського транспорту. // Науковий журнал “Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво” – Луцьк: Видавництво ЛНТУ. – Вип. 43. – 2021. – С. 70-77.
4. Мельник К.В., Мельник В.М., Сахнюк Н.В., Близнюк І.І. Еволюційні моделі пошуку оптимального шляху // Тези всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні методи, інформаційне та програмне забезпечення систем управління організаційно-технологічними комплексами» – Луцьк: 11 травня 2016р. – С. 53.

Сахнюк Ірина Олексіївна

завідувач відділу стандартизації та метрології

Кириленко Лариса Віталіївна

провідний інженер відділу стандартизації та метрології

Битков Михайло Харитонович

провідний інженер відділу стандартизації та метрології

Рудак Наталія Петрівна

молодший науковий співробітник

Технічний центр Національної академії наук України

АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕВНИХ МІЖНАРОДНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ГАЛУЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ, СЕРТИФІКАЦІЇ, АКРЕДИТАЦІЇ, ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ ТА МЕТРОЛОГІЇ УКРАЇНИ

За роки незалежності Україна проводила узгоджену політику з урядами держав щодо визначення міжнародного характеру стандартизації, метрології тощо. Зокрема, в галузі стандартизації, метрології і сертифікації 13 березня 1992 р. була укладена Угода про проведення узгодженої політики [1]. Але внаслідок російської агресії стало необхідним переглянути чинність раніше прийнятих нормативно-правових актів із питань стандартизації, метрології та сертифікації між Україною і Російською Федерацією (РФ).

Відповідно до норм міжнародного права через неспровоковане повномасштабне вторгнення військ РФ на територію суверенної України наша держава з лютого 2022 р. розірвала дипломатичні відносини з РФ.

Кабінет Міністрів України 01 квітня 2022 р. відповідною постановою припинив Угоду між Урядом України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації та Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в

галузі стандартизації, метрології та сертифікації [2]. У травні 2022 р. Кабінет Міністрів України відповідним нормативно-правовим актом здійснив вихід України з угоди щодо проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології та сертифікації з цими державами, і набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України [3]. Було зазначено, що вихід із угоди сприятиме актуалізації участі України в договірно-правовій базі в рамках СНД з урахуванням сучасного стану відносин.

Крім того, уряд схвалив проекти законів «Про вихід із Угоди про підтримку та розвиток малого підприємництва в державах – учасниках СНД» та «Про вихід України з Конвенції про транснаціональні корпорації». Зазначається, що обидва міжнародні документи не відповідають сучасному стану торговельно-економічних відносин між державами-учасниками СНД, а також актуальній євроінтеграційній політиці України.

Міністерство економіки України звернулося до всіх міжнародних та регіональних організацій зі стандартизації, сертифікації, акредитації, оцінки відповідності та метрології стосовно того, щоб виключити РФ та Білорусь із членів даних організацій. Уже є інформація від CENCENELEK, яка однією з перших виключила ці країни зі свого членства, а також Німеччина не рекомендує (забороняє) комунікацію і продаж стандартів РФ і Білорусі. Уряди ряду держав підтримують Україну і розпочали процедури виключення цих країн із членства в міжнародних та регіональних організаціях зі стандартизації, сертифікації, акредитації, оцінки відповідності та метрології.

У процесі виконання міжнародних, міжурядових, міжвідомчих угод між Україною та РФ здійснюється їх денонсація (ліквідація, припинення).

Важливим елементом забезпечення якості й надійності товарів та послуг, що виходять на ринок, є оцінка відповідності. Україна багато зробила для синхронізації системи з європейськими стандартами. Але сьогодні через вторгнення військ РФ ми змушені адаптувати її до нових реалій. Неперервність функціонування акредитованих органів з оцінки відповідності необхідна для роботи українських підприємств [4].

Задля дерегуляції відносин із питань оцінки відповідності Національне агентство з акредитації надало повідомлення щодо органів, які мають атестат про акредитацію, термін якого спливає. Національне агентство з акредитації України продовжило дію атестатів про акредитацію органів з оцінки відповідності, термін дії яких закінчився або закінчується у період воєнного стану. Вони будуть чинними впродовж року.

Кабінетом Міністрів України схвалюється постанова щодо продовження міжповірочних інтервалів робочих еталонів, а також пролонгується період калібрування і додається перехідний піврічний період. Зараз ідуть перемовини щодо спрощення процедур сертифікації з оцінки відповідності.

Міністерство економіки та інші інституції України підтримують бізнес-контакти з європейцями, які допоможуть нашій системі стандартизації, сертифікації, акредитації, оцінки відповідності та метрології вижити. Зокрема, формуються шляхи щодо надання он-лайн послуг у ЄС, починаючи від логістичних моментів, моментів на митниці, завершуючи моментами продажу товарів у країнах ЄС, для бажаючих експортувати свою продукцію, а також переліки підприємств промисловості, що функціонують в Україні і мають бажання експортувати свою продукцію за кордон тощо.

Висновки. Вихід України з Угоди між Урядом України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації та Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації зумовлений тим, що вони не відповідають сучасному стану торговельно-економічних відносин між державами, а також актуальній євроінтеграційній політиці України.

Подовжено термін дії атестатів про акредитацію органів з оцінки відповідності, які забезпечують безперебійний контроль якості української продукції та швидке відновлення потужності підприємств у безпечних регіонах.

Проводяться комунікації та перемовини з міжнародними партнерами щодо різних проєктів технічної допомоги з питань стандартизації, сертифікації, акредитації, оцінки відповідності та метрології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Угода про проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології і сертифікації (укр/рос). — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_102#Text.
2. Про припинення дії Угоди між Урядом України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації та Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації : постанова Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2022 р. № 392.
3. Про вихід з Угоди про проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології і сертифікації : постанова Кабінету Міністрів України від 3 травня 2022 р. № 526. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2022-%D0%BF#Text>.
4. Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=0b18516e-ab6c-42b4-9e02-1cabe57b656a&title=DiiuAtestativProAkreditatsiiuOrganivZotsinkiIdpovidnostiProdovzhenNaRik>.

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Гольцева М.І.

*Аспірантка 3-го року навчання кафедри германської філології
Київського університету імені Б.Д.Грінченка
Науковий керівник : Колесник О.С. доктор філ.наук,
професор кафедри германської філології*

ІЄРАРХІЯ ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИХ ІНТЕНЦІЙ МІФОЛОГІЧНОГО ПРОСТОРУ КОНЦЕПТУ БРЕХУН У ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН

Враховуючи досягнення лінгвістів у царині сучасної прагмалінгвістики [1,2,3], а також за умови розгляду міфологічного простору як специфіки вторинної категоризації світу[4], де кожна мовна одиниця є своєрідним міні-міфом, закодованим у її внутрішню форму[4], ми маємо справу з специфічним

трактуванням буття, де в першу чергу береться до уваги попередній досвід поколінь та схожих ситуацій, а також як комуніканти інтерпретують їх. Текстовий компонент дискурсу допомагає диференціювати та класифікувати міжособистісні взаємодії учасників комунікації, та їхні приховані або явні наміри, відштовхуючись від відповідних сценаріїв.

Предметом нашого дослідження є явні або приховані лінгвопрагматичні інтенції міфологічного простору концепту брехун у дипломатичному дискурсі Ради Безпеки ООН, як відображення специфіки відношення між комунікантами.

Прагматичний аспект міфологічного простору розуміється як реалізація інтенцій і мотивів (явних або прихованих), які безпосередньо впливають на ситуативний вибір мовно-мовленнєвих знаків. Тому, ми можемо говорити про ієрархію прагматичних інтенцій наступним чином:

Так, на 1 (базовому) рівні йде мова про задоволення потреб тут і зараз, відповідно до ситуації. В дипломатичному дискурсі РБ ООН це може відображатися як миттєве прийняття резолюції, досягнення бажаних результатів голосування, тощо.

На 2 рівні інтенції спрямовані на досягнення або розхитування емоційного балансу інтерпретатора дійсності. В дипломатичному дискурсі РБ ООН це може проявлятися у виведенні із себе свого опонента задля демонстрації останнього у невігідному для нього світлі або як додатковий засіб досягнення поставлених раніше інтенцій.

На 3 рівні інтенції спрямовані на проявлення та узгодження цінностей індивідуального концептуального простору та етнонаціональної семіосферою[4]. На цьому рівні проявляється система загальнолюдських цінностей та конкретно взятого окремо етносу. Наприклад, культурні цінності англосаксонських дипломатів будуть відрізнятися від слов'янських, таким чином учасники комунікації розуміють з ким у них цінності співпадають, а з ким ні.

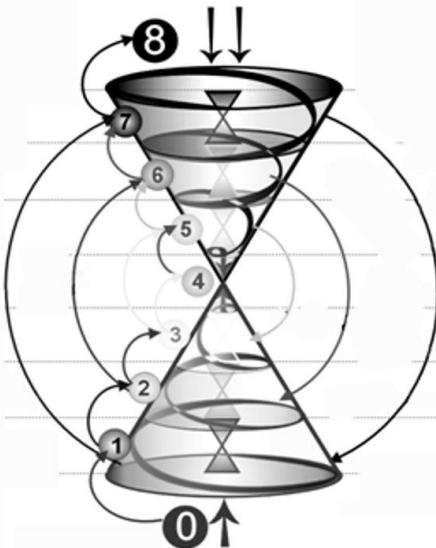
На 4 рівні інтенції мовної особистості орієнтовані на оцінку стану системи, наскільки справно працюють всі підсистеми в ній та чи можливо якось порушити її функціонування у власних корисних цілях. У дипломатичному дискурсі РБ ООН це проявляється у спробах окремих представників внести зміни до ходу проведення засідань, спростування

доказів неправдивої колаборації, або навпаки активна пропаганда невірної, фейкової точки зору.

На 5 рівні інтенції викликані бажанням розширити сферу дії свого концептуального простору шляхом взаємодії діаметрально протилежних етнічних соціумів. У дипломатичному дискурсі РБ ООН цей рівень проявляються у аналізі навколишнього дипломатичного середовища задля об'єднання із потенційними союзниками проти спільних ворогів.

На 6 рівні інтенції проявляються у пошуку своїх союзників з подальшим спільним досягненням поставлених цілей і завдань. У дипломатичному дискурсі РБ ООН це проявляється у підтримці у дебатах, голосуванні на підтримку підписання резолюції, тощо.

На 7 рівні інтенції досягають своєї максимальної успішної реалізації або провалу. Так, може відбуватися колективне підготування вигідної для свого блоку, країн-партнерів резолюцій, виключення окремих членів із Ради, зняття права вето з окремих представників. У прагматичі корисливих інтенцій цей рівень може реалізовуватися із знаком “+”, якщо він є корисним та позитивним для всіх членів соціуму, так із знаком “-”, якщо досягнення цих інтенцій є позитивним моментом дуже вузького кола людей.

Графічно ієрархію інтенцій концепту брехун можна зобразити наступним чином (Малюнок 1). Для цього ми застосуємо 7-рівневу універсальну модель Колесника О.С.[4]. Де кожний наступний рівень залежить від попереднього і перебуває у тісній взаємодії з діаметрально протилежним рівнем.

Малюнок 1

Таким чином, вербалізація міфологічного простору у дипломатичному дискурсі РБ ООН створює певну систему своєрідних орієнтирів для мовної особистості дипломата-брехуна. Ці орієнтири покликані допомогти мовній особистості досягнути поставлені інтенції та об'єднатися із країнами-партнерами задля досягнення більш масштабних цілей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Безугла Л. Р. Когнітивно-прагматичні характеристики імпліцитних смислів у німецькомовному дискурсі : автореф. ... докт. філол. наук : 10.02.04 / Лілія Ростиславівна Безугла; КНУ імені Тараса Шевченка. – Київ, 2009. – 36 с.
- 2.Гришаева Л. И. Дискурс, дискурсивное событие и текст / Л.И. Гришаева / Номинация и дискурс. – Ч. 1. – Минск : МГЛУ. – 2006. – С. 11–13
- 3.Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
- 4.Колесник О.С.Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій.URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15602/1/kolesnik_240str_30ekz_new.pdf
(дата звернення:08.06.2022)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Войтенко К.С.

*студентка 3 курсу Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Науковий керівник: Кабальський Р.А., кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теоретико-правових дисциплін*

ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

15 грудня 2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», який передбачає запровадження

40

нового для українського процесуального законодавства правового інституту – процедури врегулювання спору за участю судді. Минуло чотири роки і наразі постає питання з'ясування проблемних аспектів запровадженої новації, з якими труднощами стикаються як сторони процесу, так і судді.

Перш за все варто окреслити законодавчі положення врегулювання спору за участю судді, яке зазначається у Главі 4 Цивільно-процесуального кодексу України (далі – ЦПК). Норми зазначеної глави дають зрозуміти підстави призначення та проведення процедури, порядок та строк її проведення, а також підстави припинення.

Варто детальніше звернути увагу на статтю 203 ЦПК, яка є найбільш дискусійною в контексті дослідження даного питання. Порядок проведення процедури визначає, що остання проводиться в режимі відкритих та закритих нарад. Якщо щодо відкритих нарад ми можемо чітко зрозуміти, що вона проводиться за участю всіх сторін, їх представників та судді, то при проведенні закритих нарад згадується лише залучення сторін, тим самим не зрозумілим є чи залучаються їх представники чи ні [1].

Окреме питання, яке викликає постійне обговорення серед теоретиків і практиків є повноваження судді під час проведення даної процедури, визначені ст. 203 ЦПК. Суддя під час проведення спільних нарад з'ясовує підстави та предмет позову, підстави заперечень, роз'яснює сторонам предмет доказування по категорії спору, який розглядається, пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та під час закритих нарад має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати стороні та (або) її представнику можливі шляхи мирного врегулювання спору (ч. 5).

Водночас ч. 6 ст. 203 ЦПК України встановлені й певні обмеження щодо повноважень суду – «під час проведення врегулювання спору суддя не має права надавати сторонам юридичні поради та рекомендації, надавати оцінку доказів у справі». І тут виникає питання, що перелічені повноваження судді фактично відносяться до юридичних порад та рекомендацій. О. Зельдіна, зазначила, що незрозумілою є позиція законодавця, з одного боку, заборонити судді надавати сторонам юридичні поради та рекомендації, а з

іншого суддя вправі запропонувати їм можливий шлях мирного врегулювання спору. Можна говорити про те, що за своєю суттю заборона надавати юридичні поради є доцільною, однак має бути визначений перелік, що можна відносити до таких порад, а що ні [2, с. 4].

Варто звернути увагу і на те, що нормами ЦПК визначено особливий характер процедури, побудований на засадах конфіденційності. Частиною 7 ст. 203 ЦПК України встановлені обмеження і для сторін, і для суду – «інформація, отримана будь-якою зі сторін, а також суддею під час проведення врегулювання спору, є конфіденційною. Під час проведення врегулювання спору за участю судді протокол наради не ведеться та не здійснюється фіксування технічними засобами». Крім цього, «під час врегулювання спору за участю судді забороняється використовувати портативні аудіотехнічні пристрої, а також здійснювати фото- і кінозйомку, відео-, звукозапис» (ч. 9 ст. 203 ЦПК України) [1].

А. Лесько зауважує, ці норми також викликають запитання і в учасників справи, і в адвокатів, і у суддів, оскільки якщо було порушення прав сторін, то неможливо буде жодним чином довести такий факт [3, с. 51].

Також варто зауважити, що процес врегулювання спору потребує не лише знань у сфері права, а й у сфері психології і має бути особлива підготовка суддів щодо примирення сторін. Для обґрунтування зазначеної думки, хочу навести результати дослідження, проведені Р. Ханик-Посполітак та Р. Нурищенко.

Згідно з результатами аналізу, зі 100 справ, де одна зі сторін ініціювала процедуру інституту, цю процедуру не було призначено у 64 справах. Причинами цього були відмова або відсутність згоди іншої сторони справи. У 32 справах зі 100 хоча сторони й погодилися на врегулювання спору за участю судді, проте примирення досягнуто не було через відмову однієї чи обох сторін уже в процесі застосування цієї процедури або закінчення процесуального строку. І лише у 4 справах сторони досягли примирення й уклали мирову угоду, 3 з яких стосувалися сімейних спорів, а 1 – трудового [4, с. 87].

Зазначені дані свідчать про те, що сторони не бажають досягти примирення і не зацікавлені у вирішенні конфлікту, що ще раз підтверджує думку про необхідність підготовки суддів щодо психологічних аспектів досягнення консенсусу серед сторін спору.

Отже, процедура врегулювання спору за участю судді, безсумнівно, є тим позитивним кроком законодавця, який покликаний розвантажити систему національних судів від значного масиву справ, а також забезпечити консенсус сторін до етапу розгляду справи по суті. Перешкодами до застосування цієї новації є деякі прогалини та недоліки, усунення яких сприятиме ефективному використанню зазначеної процедури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
2. Зельдіна О. Новели судової реформи: позитивні та негативні наслідки. Юридичний вісник України. 27 жовтня – 9 листопада 2017 р. № 43-44(1164-1165). С. 4-5.
3. Лесько А. О. Врегулювання спору за участю судді: проблеми і перспективи / А. О. Лесько // Правова держава. - 2019. - № 34. - С. 48-56. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2019_34_9.
4. Ханик-Посполітак Р. Ю. Врегулювання спору за участю судді: чи є ефективною ця процедура? Ханик-Посполітак Р. Ю., Нурищенко Р. С. // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. - 2021. - Т. 8. С. 85-91. - <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2021.8.85-91>

Войтенко К.С.

*студентка 3 курсу Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Науковий керівник: Тітко І.А.. доктор юридичних наук,
професор, завідувач кафедри кримінально права та
кримінально-правових дисциплін*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

В сучасних реаліях концепція покарання неповнолітніх, що порушили кримінальний закон, в повній мірі не здатна досягти завдань превенції вчинення нових правопорушень і виправлення осіб. Підтвердженням цьому є статистика Генпрокуратури, де в 70 % випадках неповнолітній правопорушник, який потрапив за ґрати на строк більше одного року, потрапляє у в'язницю повторно [1]. Тож необхідним є пошук шляхів вирішення проблеми, одним із яких є застосування відновного правосуддя, а саме - впровадження процедури медіації.

Базисом для відновного правосуддя є підхід, який орієнтований перш за все на можливості сторін кримінально-правового конфлікту і громаді самостійно впоратись із наслідками правопорушення. Сутність такого підходу була розроблена Говардом Зером і полягає у пошуці шляхів до того, щоб при повній повазі до закону і захисту прав людини, надати офіційному правосуддю відновного характеру за рахунок використання медіації (програми примирення потерпілих і правопорушників) як способу вирішення цих конфліктів [2, с. 20].

Світова практика ще на початку ХХІ століття почала говорити про важливість даного підходу вирішення конфліктів. Визначення медіації було сформульовано у рамковому рішенні Європейського Союзу «Статус потерпілого у кримінальному судочинстві» від 15 березня 2001 р., де зазначалось, що медіація у кримінальних справах – це процес пошуку до або під час кримінального процесу взаємоприйнятного рішення між потерпілим та правопорушником за посередництвом компетентної особи – медіатора» [3].

Говорячи про національне законодавство, перш за все варто зазначити, що підґрунтям для застосування процедури медіації в кримінальному судочинстві України є поява у новому Кримінальному процесуальному кодексі України положень щодо можливості укладення угоди про примирення сторін між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим. Однак, процес укладення такої угоди, сторони які залучаються до цього процесу детально не були урегульовані в КПК.

Судова практика також розвивається у напрямі примирення неповнолітнього з потерпілим. Так, Постановою Пленуму Верховного суду України від 16 квітня 2004 року № 5 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх» рекомендовано судам усіляко підтримувати діяльність тих громадських організацій, що ставлять за мету досягнути примирення між неповнолітнім, який скоїв злочин, і потерпілим. Надавати таким організаціям відповідну інформацію, інформувати обвинувачених про наявність таких організацій та надавати можливість звертатись до цих організацій для розв'язання конфлікту й досягнення примирення [4].

Однак, найголовнішою проблемою урегулювання даного процесу поставала неврегульованість процесу медіації, невизначеність процедури та безпосередньо медіатора як головного суб'єкта даного процесу. У 2011 році Указом Президента України було затверджено Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх, у якій наголошується про необхідність прийняття закону про медіацію та реалізації пілотних проектів щодо створення центрів відновного правосуддя [5].

Все ж таки, майже через 10 років, а саме 16.11.2021 року відповідний Закон України «Про медіацію» був прийнятий. Однак, відповідні зміни були внесені лише до цивільного, господарського та адміністративного законодавства, а змін до КПК щодо зазначеної процедури внесені не були [6]. Отже, процедура медіації є неврегульованою у чинному кримінальному процесуальному законодавстві.

Але питання відновного правосуддя не зникає з порядку денного і в Україні реалізується пілотний проект, який засвідчив позитивний результат

у цьому напрямку: «Програма відновлення неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину».

Проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» (далі – Програма) діє у Україні на підставі наказу Міністерства юстиції України та Генеральної прокуратури України «Про реалізацію пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» від 21.01.2019 №12/5/10 (зі змінами). Зазначена Програма на початку діяла лише у 6 регіонах, а з 2020 року поширюється на всю територію України.

Для здійснення цієї процедури необхідна, перш за все, наявність потерпілої сторони. По друге, скоєння відповідного правопорушення (тоді злочину невеликої або середньої тяжкості, а наразі проступку або нетяжкого злочину) відбулося неповнолітнім вперше. По третє, неповнолітній має визнавати факт вчинення правопорушення, а також необхідна наявність згоди як неповнолітнього так і потерпілого на участь у Програмі [7, с. 29].

Проект реалізується спільно прокуратурою і системою безоплатної вторинної правової допомоги. Задля проведення даної процедури прокурор повідомляє Регіональний центр з надання БВПД, який в свою чергу призначає відповідного медіатора. Медіаторами у кримінальному процесі, як зазначає центр, виступають адвокати, які співпрацюють з системою БПД та успішно пройшли спеціальне навчання. Оскільки зазначена Програма починала свою реалізацію у 2019 році, коли закон про медіацію ще не був прийнятий, тому не зрозуміло яким критеріям має відповідати медіатор і чи застосовуються до нього зазначені у законі положення.

За два роки діяльності проекту на кінець 2020 року ювенальні прокурори залучили до програми відновного правосуддя вже 176 підлітків, які вперше вчинили нетяжкі правопорушення, з них – 98 звільнено судом від кримінальної відповідальності [7, с. 69]. Тож, ми бачимо проміжні результати зазначеної ініціативи, що вже говорять про її ефективність.

Однак, варто говорити про те, що урегульованість медіації у кримінальному судочинстві лише у програмі може загальмувати темпи

здійснення процедури та її результативність. Поруч із змінами до цивільного, господарського та адміністративного судочинства мають бути прийняті відповідні зміни і до кримінального. Урегульованість процедури дозволить більш ефективно використовувати медіацію у кримінальному полі, що в свою чергу стане важливим фактором для запобігання вчинення правопорушень неповнолітнім.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Відновне правосуддя для дітей: перші успішні кейси // Міністерство юстиції України : офіц. сайт.. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/vidnovne-pravosuddya-dlyaditey-pershispishni-keysi> (дата звернення: 13.05.2022).
2. Землянська В.В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України : посібник. Київ: Видавець Захаренко О.В, 2008. 200 с.
3. Виноградова О.І. Проблеми запровадження інституту медіації. Інформаційний сервер Верховного суду України. О.І. Виноградова URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2d0e52f68d76c2256c080037bac9/a58bfc35f3bfd1bec2257640004831b6?OpenDocument>
4. Постанова Пленуму Верховного суду України «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх» від 16 квітня 2004 р. № 5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04>.
5. Указ Президента України «Про концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні» від 11.08.2011 № 811/2008. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/597/2011>.
6. Закон України «Про медіацію» прийнятий Верховною Радою України 16.11.2021 № 3504. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#n59> (дата звернення: 13.05.2022).
7. Звіт про результати моніторингу судових процесів в Україні. Стандарти правосуддя, дружнього до дитини, та їх втілення в Україні (кримінальний аспект) / ред. Р. Куйбіда. Київ. Центр політико-правових реформ. 2021 р. 128 с.

*Дунаєва Т. Є.,
к.ю.н., старший викладач кафедри
міжнародного і європейського права
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЩОДО УБЕЗПЕЧЕННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Через посилення тенденції взаємозалежності і взаємовпливу держав в процесі глобалізації зростає роль співвідношення національного законодавства з міжнародним правом.

З метою виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони та Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 1106, планується імплементувати деякі регламенти Європейської Ради та директиви ЄС: Регламент (ЄЕС) № 3821/85 Європейської Ради від 20 грудня 1985 р. про реєструвальне обладнання на автотранспорті, Регламент (ЄС) № 561/2006 Європейського Парламенту та Ради від 15 березня 2006 р. щодо гармонізації відповідного соціального законодавств, що регулює відносини в галузі дорожнього транспорту та вносить зміни до Регламентів Ради (ЄЕС) № 3821/85 та (ЄС) № 2135/98 та скасовує Директиву Ради (ЄЕС) № 3820/85, Директива Європейської Ради 92/6/ЄЕС від 10 лютого 1992 р. щодо встановлення та використання пристроїв обмеження швидкості для певних категорій механічних транспортних засобів у Співтоваристві, Директива 2003/59/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 15 липня 2003 р. про початкову кваліфікацію і періодичну підготовку водіїв деяких видів автомобільного транспорту для перевезення товарів або пасажирів, що вносить зміни до

Регламенту Європейської Ради (ЄЕС) № 3820/85 і Директиви Європейської Ради 91/439/ЄЕС та скасовує Директиву Європейської Ради 76/914/ЄЕС, Директива 2006/22/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 15 березня 2006 р. про мінімальні вимоги до імплементації Регламентів Ради (ЄЕС) № 3820/85 і (ЄЕС) № 3821/85 про соціальне законодавство в галузі дорожньо-транспортних робіт, що припиняє дію Директиви Ради 88/599/ЄЕС; Директива 2014/45/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 3 квітня 2014 р. про періодичні тестування на придатність до експлуатації для моторних транспортних засобів та їх причепів і припиняє дію Директиви 2009/40/ЄС; Директива 2014/47/ЄС Європейського Парламенту і Ради про технічну придорожню перевірку придатності до експлуатації комерційних транспортних засобів, що пересуваються в Союзі і визнання Директиви 2000/30/ЄС такою, що втратила чинність від 3 квітня 2014 р. Імплементація положень вказаних документів ЄС матиме вплив на всі верстви населення та суб'єктів господарювання у сфері автомобільного транспорту [1].

З метою імплементації положень Директиви 2008/96/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 19.11.2008 р. «Про управління безпекою дорожньої інфраструктури» Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо управління безпекою автомобільних доріг» від 17.10.2019 р. № 200-IX внесено зміни до законів України «Про дорожній рух» і «Про автомобільні дороги», якими запроваджено здійснення аудиту та перевірки безпеки автомобільних доріг [2].

Слід зупинись на європейській програмі з підвищення безпеки дорожнього руху та зниження смертності в дорожньо-транспортних пригодах (далі – ДТП), яка сприяла значному зменшенню смертей у ДТП до 40 навіть у такій країні, як Домініканська Республіка. Програма VISION ZERO була прийнята парламентом цієї країни в жовтні 1997 р.[3]. Базовий принцип програми – це неприпустимість ДТП (не можна ставитися до смертей на дорозі як до неминучого зла, пов'язаного з автомобілізацією). Основний підхід програми передбачає, що втрата життя неприпустима та зняти з водіїв провину за смертельні випадки на автошляхах і зробити так, щоб у вирішенні проблеми брали участь і ті, хто будує і обслуговує дорожнє

покриття, виробники автомобілів. Всі люди вчиняють помилки (людський фактор). Дорожня система повинна підтримувати нас під час руху. Він також повинен бути розроблений, щоб захищати нас на кожному кроці. Концепцією «Нуль», було передбачено національний підхід до транспорту, наказуючи уряду керувати національними вулицями та дорогами з кінцевою метою запобігання смертельним випадкам та серйозним травмам. Завдяки радикальному підходу у політиці щодо транспортного руху, Швеція є міжнародним лідером у сфері убезпечення дорожнього руху. Як свідчать експерти, коли Vision Zero вперше була запущено, у Швеції було зареєстровано сім дорожньо-транспортних пригод зі смертельними наслідками на 100 тис. осіб; сьогодні, незважаючи на значне збільшення обсягу трафіку, їх менше трьох [4]. Людський фактор, неминучість людської помилки на вулиці, взаємозв'язаних технічних збоїв, інженерних рішень, зокрема, відповідальність дорожнього інженера за безпеку та самотність пішохода міст.

В рамках проєкту технічної допомоги AASISTS 2 «Подальша підтримка імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та Національної транспортної стратегії в Україні», надається допомога щодо поліпшення умов безпеки дорожнього руху відповідно до політики ЄС та глобальних стратегій для зменшення кількості загиблих на автошляхах та обсягів збитків внаслідок автомобільних аварій [5]. Планується схвалити та впровадити Стратегію підвищення безпеки дорожнього руху та План дій щодо реалізації Стратегії (2021-2030 pp.); поліпшити інституційний потенціал щодо підвищення безпеки дорожнього руху на центральному та місцевому рівнях для забезпечення кращого впровадження стратегій та покращення контролю їх виконання. Ця Стратегія повинна бути заснована на підході «Vision Zero» в довгостроковій перспективі щодо зменшення рівня смертності та кількості серйозних травм на дорогах відповідно до Національної транспортної стратегії на період до 2030 року та з урахуванням цілей, нещодавно прийнятих у ЄС.

Отже, урахування позитивного міжнародного та європейського досвіду у сфері державної політики у сфері транспорту сприятиме убезпеченню

дорожнього руху. Також доцільно імплементувати положення законодавства ЄС, перш за все у сфері автомобільного транспорту, внести зміни до чинних норм законодавства, шляхом включення нових норм, строків запровадження у вітчизняному законодавстві тих чи інших вимог законодавства ЄС, додати або внести зміни в перехідні періоди тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міністерство інфраструктури України: Імплементация законодавства ЄС з питань безпеки на транспорті. URL: <https://mtu.gov.ua/content/implementaciya-zakonodavstva-es-z-pitan-bezpeki-na-transporti.html>.
2. Інформаційна довідка щодо набуття права на проведення аудиту та перевірки безпеки автомобільних доріг загального користування. Міністерство інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/news/32971.html>.
3. Стабільно погано: лише 26% пристібаються ремнями безпеки. URL: <http://visionzero.org.ua/>.
4. Sarah Goodyear. The swedish approach to road safety the accident is not the major problem. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2014-11-20/the-swedish-approach-to-road-safety-the-accident-is-not-the-major-problem>.
5. Міністерство інфраструктури України: Програми з підвищення безпеки на транспорті. URL: <https://mtu.gov.ua/content/programi-z-pidvishchennya-bezpeki-na-transporti.html>.